

Citaten uit

De hoeders van de rechtsstaat staan nu in de beklaagdenbank

Na de coup poging van vorig jaar verdwenen ook veel rechters en aanklagers in de gevangenis. Iedereen is bang, zegt de echtgenote van een opgepakte rechter.

Marloes de Koning, NRC 3 januari 2017

Sinds haar man anderhalve dag na de mislukte coup in Turkije werd meegenomen voor verhoor, is het stil. Hij zit sinds 20 juli op de extra beveiligde afdeling van de Silivri gevangenis bij Istanbul. Een aanklacht is er niet. Zijn 39-jarige echtgenote en twee kinderen worden gemeden. Buren mijden hun blikken en vragen niet hoe het gaat. Collega's van de rechtbank laten niets van zich horen.

[...]

De ruim 30.000 [papieren versie: 40.000] gearresteerde en meer dan 120.000 ontslagen of geschorste Turken hebben geen enkele juridisch houvast. De noodtoestand is van kracht. De regering is oppermachtig en regeert bij decreet. De rechtsstaat is een schim van wat die ooit was, en dat was al niet best. Tegen de meeste verdachten zijn er geen schriftelijke aanklachten.

Meer dan een-vijfde van de bijna 15.000 Turkse rechters en aanklagers is ontslagen en in veel gevallen ook gearresteerd. De achterblijvers staan onder zware druk vanuit Ankara.

[...]

Hoewel er niets op papier staat weet ze dat haar man ervan wordt verdacht deel uit te maken van de Fethullah Gülen-sekte, die volgens de regering achter de machtsgreep zit. 'Gülenisten' waren sterk vertegenwoordigd binnen justitie. Onderzoeken tegen een deel van hen liepen al. De dag na de coup werden met onmiddellijke ingang 2.745 rechters en officieren van justitie geschorst. De tenlastelegging voor hen allen besloeg minder dan een half A4-tje, vertelt Bahri Bayram Belen, advocaat van vier rechters.

„Alleen al voor het opschrijven van de namen zou je meer dan honderd pagina's nodig hebben. En op die pagina stond niet één concrete aan een individu toegeschreven handeling.”

[... ..]

Vertrouwelijk overleg tussen advocaten en hun cliënten bestaat niet meer. Van ieder bezoek dat de gevangenen krijgen worden video- en audio-opnamen

gemaakt. Er zit een bewaker bij om te voorkomen dat ze gaan fluisteren. De gespreksverslagen gaan naar het Openbaar Ministerie.

Bij huiszoeking van advocaten worden dossiers van cliënten meegenomen. Die duiken vervolgens soms op als bewijsstuk in andere dossiers. Er zijn aanwijzingen van mishandeling in politie-detentie en gevangenissen. Sinds de coup hebben ten minste tien 'Fetö-verdachten' zelfmoord gepleegd. Veel advocatenverenigingen en andere juridische vakorganisaties zijn gesloten.

„Alle fundamentele regels worden met voeten getreden”, zegt Pieter van Regteren Altena, deken van de Orde van Advocaten in Amsterdam. Hij was in Istanbul om een proces bij te wonen tegen collega-advocaten en hij toont zich ontsteld over wat hij meemaakte. „Internationale mensenrechtenverdragen worden genegeerd. Niets telt meer. Als dit in Nederland zou gebeuren zou de pleuris uitbreken.”

[... ..]

Behalve de verdachten zelf hebben hun gezinsleden het zwaar te verduren. Hun paspoorten worden ongeldig verklaard. Gezinnen die in een ambtswoning woonden, wat in Turkije veel voorkomt, moesten daar binnen een paar dagen uit. De vrouw van de rechter kon opeens hun autoverzekering niet meer verlengen. [...]

Hoewel de helft van het salaris van haar man zou moeten worden doorbetaald, gebeurt dat niet. Tien dagen nadat hij werd meegenomen, zijn hun rekeningen geblokkeerd, vertelt de vrouw van de rechter. [...]

Opeens werkten de creditcards niet meer en kon de hypotheek niet meer worden overgeboekt. Hoe ze het redt? „Ik sta in het rood bij vrienden en familie.”